

Herdenken

Zo stil hebben wij de Dam in Amsterdam bij het herdenken der doden uit de tweede wereld oorlog en andere gebeurtenissen nog niet meegemaakt. De herdenking aan gepast aan eisen, nodig door het corona virus had een bijzonder karakter. Een geweldige organisatie, zeker op de Dam zorgde voor een zeer plechtige ceremonie, voor velen misschien indrukwekkender dan de ceremonie die we gewend zijn geraakt in de loop der jaren. De speech van Willem Alexander, werd als Koning waardig in stijl voor gedragen. Het was alles zoals het alleen in Nederland kan.

Er is een verwoording bij het herdenken ontstaan, als het over de massamoorden over de joden en andere bevolking groepen gaat. Soms wordt verwezen naar de toekijkende bevolking die niet in openlijk protest het opnam voor de Joden. Hier schuilt een gevaarlijk addertje, dat de grote groep van verzetshelden en de niet bekende onderduikadressen onvoldoende eer aan doet.

Ik wil de Februaristaking in Amsterdam herinneren op 25 en 26 februari 1941. Onder leiding van de CPN Communistische partij Nederland werd de staking "Staakt, Staakt, Staakt" .Uitgeschreven waar zeer vele bedrijven uit Amsterdam , de Zaanstreek, Haarlem, Velsen, Weesp Hilversum en Utrecht aan deelnamen. Het was een protest staking tegen de eerste razzia's op mannelijke Joden. Op de tweede dag werd de protest mars gewelddadig door de Duitse bezetter neer geslagen, waarbij negen doden en 24 gewonden vielen.

Naar aanleiding van de actie werden drie actievoerders samen met 15 leden van de Geuzengroep op 14 maart gefusilleerd. Deze 18 werden als eerste grote groep terechtgesteld door de Duitse Joden haters.

Het zou een goede zaak zijn als bij herdenkingen kretologieën gebruikt worden die in een juiste context passen. Je keek wel uit om openlijk te protesteren. De kogel of concentratiekamp kon je deel zijn. Ik plaats het gedicht van Jan Campert, de vader van Remco Campert als sluitstuk voor mijn protest. "De 18".

: .

aan mij

Het lied der achttien dooden

Een cel is maar twee meter lang
en nauw twee meter breed,
wel kleiner nog is het stuk grond
dat ik nu nog niet weet,
maar waar ik naamloos rusten zal,
mijn makkers bovendien,
wij waren achttien in getal,
geen zal den avond zien.

O lieflijkheid van lucht en land,
van Hollands vrije kust –
ééns door den vijand overmand,
vond ik geen uur meer rust;
wat kan een man oprecht en trouw,
nog doen in zulk een tijd?
Hij kust zijn kind, hij kust zijn vrouw
en strijdt den ijdel strijd.

Ik wist de taak die ik begon
een taak van moeiten zwaar,
maar 't hart dat het niet laten kon
schuwt nimmer het gevaar;
het weet hoe eenmaal in dit land
de vrijheid werd geëerd,
voordat een vloekb're schennershand
het anders heeft begeerd,

voordat die eeden breekt en bralt
het misselijk stuk bestond
en Hollands landen binnenvalt
en brandschat zijnen grond,
voordat die aanspraak maakt op eer
en zulk germaansch gerief,
een land dwong onder zijn beheer
en plunderde als een dief.

De rattenvanger van Berlijn

pijpt nu zijn melodie;
zoo waar als ik straks dood zal zijn,
de liefste niet meer zie
en niet meer breken zal het brood
noch slapen mag met haar –
verwerp al wat hij biedt of bood
die sluwe vogelaar.

Gedenkt, die deze woorden leest,
mijn makkers in den nood
en die hen nastaan 't allermeest
in hunnen rampspoed groot,
zooals ook wij hebben gedacht
aan eigen land en volk,
er komt een dag na elke nacht,
voorbij trekt ied're wolk.

Ik zie hoe 't eerste morgenlicht
door 't hooge venster draalt –
mijn God, maak mij het sterven licht,
en zoo ik heb gefaald
gelijk een elk wel falen kan,
schenk mij dan Uw genâ,
opdat ik heenga als een man
als ik voor de loopen sta.

(Jan Campert)

Nicolaas Overbeeke

Nieuwerkerk aan den IJssel